

อัตลักษณ์บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

สายสวาท เผ่าพงษ์ พย.ม.*

จุฑาทิพย์ ศิรินภาดล คม.**

สิริเพ็ญ โสภากันทรสถาพร พย.ม.**

ภิรมย์ลักษณ์ มีสัตยานันท์ พย.ม.**

บทคัดย่อ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ได้มุ่งเน้นพัฒนาบัณฑิตให้มีอัตลักษณ์เป็นที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต การวิจัยครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคคลภายในและภายนอกวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ต่ออัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบุคคลภายในและภายนอกวิทยาลัยพยาบาลฯ จำนวน 863 คน ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือประกอบด้วย 2 ส่วนคือแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและแบบสอบถามความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์บัณฑิตจำนวน 25 ข้อ ได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราวน์ เท่ากับ .80 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่ออัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.47, SD = .63$) เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน พบว่า **ด้านปฏิบัติการงานดี** กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมากที่สุดกับอัตลักษณ์บัณฑิตในการให้ข้อมูลแก่ผู้รับบริการอย่างถูกต้องเหมาะสม ($M = 4.51, SD = .59$) **ด้านความมีวินัย** กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมากกว่าบัณฑิตมีความซื่อสัตย์ ($M = 4.58, SD = .57$) **ด้านเข้าใจความเป็นมนุษย์** พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมากที่สุดที่บัณฑิตมีอัตลักษณ์เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ ($M = 4.59, SD = .58$) **ด้านการเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน** พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมากที่สุดกับอัตลักษณ์บัณฑิตในการให้ความรู้คำแนะนำเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยและญาติดูแลตนเองได้ ($M = 4.54, SD = .56$) จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอัตลักษณ์บัณฑิตดังกล่าวควรได้รับการพัฒนาให้เป็นคุณลักษณะเด่นของบัณฑิตเพื่อที่บัณฑิตจะได้เป็นที่พึงประสงค์ของผู้บังคับบัญชาและผู้ให้บริการสุขภาพ รวมถึงนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการควบคุมคุณภาพการผลิตบัณฑิตพยาบาลให้ได้คุณภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: บัณฑิต, อัตลักษณ์, วิชาชีพพยาบาล

* ข้าราชการบำนาญเกษียณอายุในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

The Identity of Nurses Graduated from Boromarajonani College of Nursing, Nakhonratchasima

Abstract

Boromarajonani College of Nursing, Nakhonratchasima has committed to produce nursing graduates to with professional identity in response to the desirable characteristics as perceived by the users. The aim of this research was to identify perceptions of stakeholders within and outside the college on the graduate's professional identity. The study samples comprised 863 participants who were the stakeholders of the nursing program. The researcher developed research instruments including a demographic questionnaire and the questionnaire of graduate users' perception on graduates' identity. Content validity was examined by three experts. The reliability of the instrument using Cronbach's Alpha Coefficient was at .80. The findings revealed that the sample agree that the graduates possessed the characteristics outlined as the identity at high level ($M = 4.47$, $SD = .63$). The items with the highest mean scores fell in 4 categories including providing information accurately for effective working category ($M = 4.51$, $SD = .59$), honesty for discipline category ($M = 4.58$, $SD = .57$), awareness of clients rights and dignity of the client for humanize category ($M = 4.59$, $SD = .58$), and advising and support both clients and relatives self care abilities for highest benefit for community category ($M = 4.54$, $SD = .56$). Thus, graduates characteristics should be developed inconsistent with the identity and utilized them as criteria to control higher quality of graduate production.

Keywords: graduate, identity, nursing professional

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่าด้วย มาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรา 47 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีระบบคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น และผลิตบัณฑิตเป็นที่พึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต โดยมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ส่งผลให้วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมามุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ รักษามาตรฐานการศึกษา และปรับกระบวนการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ สามารถปฏิบัติงานได้ดี มีวินัย เข้าใจความเป็นมนุษย์ และสามารถทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน ตามที่วิทยาลัยพยาบาลฯ ได้กำหนดอัตลักษณ์บัณฑิตไว้ อัตลักษณ์ถือเป็นคุณลักษณะในตัวบุคคลหรือกลุ่มชน ที่ทำให้บุคคลหรือกลุ่มชนนั้น รวมทั้งสังคมรู้ถึงเอกลักษณ์ของตัวเองหรือลักษณะเฉพาะตัวที่มีความโดดเด่นจนทำให้มีความแตกต่างจากคนอื่นหรือกลุ่มชนอื่น การมีอัตลักษณ์ที่ดีย่อมส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดี อัตลักษณ์ยังเป็นรากฐานแห่งความมั่นคงขององค์กร ให้เป็นที่รู้จัก ได้รับการสนับสนุนร่วมมือ ได้รับการไว้วางใจ ทำให้องค์กรนั้นประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน (จรรยา แก้วใจบุญและนิภา ไชยคำริน, 2551; รัฐพล พรหมมาสม, 2552)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมาซึ่งดำเนินการสอนตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2498 เป็นต้นมา มีผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลฯไปแล้วจำนวน 5,216 คน (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา, 2553) ผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านี้ได้ไปปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากประชาชนผู้มารับบริการ เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา ในด้านความรู้ ความสามารถ การปฏิบัติอยู่ในระดับดี แต่อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2553 ได้มีการติดตามประเมินคุณภาพบัณฑิตรุ่นที่ 51 หลังจบการศึกษาและปฏิบัติงานครบ 1 ปี ผลการประเมินจากผู้บังคับบัญชาพบว่า จำนวนบัณฑิตเพียงร้อยละ 50 เป็นที่พึงพอใจของผู้บังคับบัญชา (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา, 2553) ผลการประเมินนี้สะท้อนให้เห็นคุณภาพบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลฯ ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและการยอมรับจากหน่วยงานต่างๆที่ บัณฑิตไปปฏิบัติงาน นอกจากนี้อัตลักษณ์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลฯ ควรมีการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตให้เด่นชัดมากขึ้น

ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องกลับมาทบทวนเป้าหมายการผลิตบัณฑิตและวิธีการจัดการเรียนสอนเพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลฯ มีคุณลักษณะตามที่ผู้ใช้บัณฑิตต้องการ และเพื่อยืนยันคุณลักษณะเด่นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลฯ ตามการประเมินของบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาที่ได้จะใช้กำหนดเป็นอัตลักษณ์บัณฑิต และเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนการสอนและพัฒนานักศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาอัตลักษณ์บัณฑิตให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลฯ เพื่อตอบสนองความต้องการจากชุมชน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการบริการพยาบาลและภาพลักษณ์ของวิทยาลัยให้เป็นที่ยอมรับมีความเชื่อมั่นจากสังคม

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคคลภายในและภายนอกวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ต่อ
อัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ศึกษาอัตลักษณ์บัณฑิต ที่สำเร็จ
การศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากทั้งบุคคลภายนอกและภายในวิทยาลัยพยาบาลฯ โดยบุคคลภายนอก
วิทยาลัยพยาบาลฯ ได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์และขอให้ตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์ ส่วนประชาชนผู้มา
รับบริการที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาและโรงพยาบาลชุมชน ได้ตอบแบบสอบถามขณะได้รับการ
สุขภาพจากบัณฑิตที่จบจากวิทยาลัยพยาบาลฯ สำหรับบุคคลภายในวิทยาลัยพยาบาลฯ ได้รับแบบสอบถามและ
ส่งกลับคืนให้กับทีมผู้วิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วยบุคคลภายนอกและภายในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา
กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากบุคคลภายในและภายนอกวิทยาลัยพยาบาลฯ ประกอบด้วย
ประชาชนที่ใช้บริการในโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา และ โรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา
จำนวน 186 คน ผู้บังคับบัญชาบัณฑิตได้แก่ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล จำนวน 18 คน หัวหน้าหอผู้ป่วย จำนวน
37 คน พยาบาลศิษย์เก่าวิทยาลัยพยาบาลฯ จำนวน 17 คน พยาบาลวิชาชีพที่ดูแลการฝึกภาคปฏิบัติของ
นักศึกษาพยาบาลในหอผู้ป่วยหรือแหล่งฝึกในชุมชน จำนวน 30 คน บุคคลภายในวิทยาลัยพยาบาลฯ
ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลฯ จำนวน 34 คน บุคลากรสายสนับสนุนจำนวน 29 คน
นักศึกษาพยาบาลปัจจุบันจำนวน 512 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 863 คน

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของวิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนี นครราชสีมา หลังจากนั้นทีมผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามพร้อมทั้ง
ชี้แจงวัตถุประสงค์งานวิจัยและรายละเอียดของแบบสอบถาม การตอบแบบสอบถามถือเป็นอิสระในการตอบ
หรือสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัยได้ตลอดเวลา ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ บุคคลอื่นไม่
สามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างได้ยกเว้นทีมผู้วิจัย ผลการวิจัยถูกนำเสนอในภาพรวมเชิง
วิชาการเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง และจากผลการวิจัยติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลฯ รุ่นที่ 46, 48, 49, 50 และ 51 (นุชมาศ แก้วกุลทล, พิสมัย อุบลศรี, ผกาทิพย์ สิงห์คำ, ปัทมาภรณ์ คงขุนทด และน้ำฝน ไวทยวงศ์กร, 2553; วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา, 2553; อรพรรณ พงษ์ประสิทธิ์, ลออวรรณ อึ้งสกุล, จงกลณี ค้อยเจริญ และอิสราวรรณ สนธิภูมาศ, 2549) จากการศึกษาความสามารถบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละปี พบลักษณะเด่นในแต่ละด้าน เช่น ด้านความสามารถทางวิชาชีพ ด้านคุณธรรมและด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงนำลักษณะเด่นในแต่ละด้านของบัณฑิตมาสร้างแบบสอบถาม โดยผ่านการตรวจสอบการหาค่าความเที่ยง (content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาล 2 ท่าน ที่เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพยาบาลและพยาบาลระดับบริหารสถานบริการ 1 ท่าน โดยยึดเกณฑ์การยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 3 ท่าน แล้วนำข้อแนะนำไปปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปเก็บข้อมูล และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคคลภายนอกวิทยาลัยจำนวน 15 คนและใช้กับบุคคลภายในวิทยาลัยจำนวน 15 คนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา นำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบราค (Cronbach's coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์บัณฑิตจำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติงานจำนวน 6 ข้อ ด้านวินัยจำนวน 6 ข้อ ด้านเข้าใจความเป็นมนุษย์จำนวน 7 ข้อ ด้านเกิดประโยชน์แก่ชุมชนจำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับได้แก่

ค่าคะแนน 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดร้อยละ 81-100

ค่าคะแนน 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก ร้อยละ 61-80

ค่าคะแนน 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านร้อยละ 41-60

ค่าคะแนน 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเห็นของท่านร้อยละ 21-40

ค่าคะแนน 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเห็นของท่านร้อยละ 1-2

การแปลผล

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติในการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์บัณฑิต คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีทั้งบุคคลภายในและภายนอกวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา บุคคลภายในส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาพยาบาล (ร้อยละ 89.05) บุคคลภายนอกเป็นประชาชนผู้มาใช้บริการทางสุขภาพมากที่สุด (ร้อยละ 64.58) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 86.33) อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี (ร้อยละ 47.40) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุและความเกี่ยวข้องกับวิทยาลัย (N = 863)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	118	13.67
หญิง	745	86.33
อายุ		
ต่ำกว่า 20ปี	150	17.38
21-30 ปี	409	47.40
31-40 ปี	104	12.05
41-50 ปี	123	14.25
สูงกว่า 50 ปี	77	8.92
บุคคลภายในวิทยาลัย		
อาจารย์ประจำ	34	5.91
บุคลากรสายสนับสนุน	29	5.04
นักศึกษา	512	89.05
บุคคลภายนอกวิทยาลัย		
หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล	18	6.25
หัวหน้าหอผู้ป่วย	37	12.85
พยาบาลพี่เลี้ยง	30	10.42
ศิษย์เก่า	17	5.90
ประชาชนผู้ใช้บริการ	186	64.58

ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลฯ ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมากที่บัณฑิตส่วนใหญ่โดยภาพรวมมีอัตลักษณ์ตามที่วิทยาลัยกำหนด ($M = 4.47, SD = .632$) เมื่อแยกพิจารณาอัตลักษณ์บัณฑิตเป็นรายด้าน **ด้านปฏิบัติงานดี** กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดกับอัตลักษณ์บัณฑิตในการให้ข้อมูลแก่ผู้รับบริการอย่างถูกต้องเหมาะสม ($M = 4.51, SD = .59$) **ด้านความมีวินัย** กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดว่าบัณฑิตมีความซื่อสัตย์ ($M = 4.58, SD = .57$) แต่งกายสะอาด ($M = 4.57, SD = .55$) รักษาความลับและผลประโยชน์ของผู้รับบริการ ($M = 4.56, SD = .59$) **ด้านเข้าใจความเป็นมนุษย์** พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดที่บัณฑิตมีอัตลักษณ์ในการปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตรที่ดี ($M = 4.53, SD = .62$) มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงานทุกระดับ ($M = 4.51, SD = .63$) เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ ($M = 4.59, SD = .58$) ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเต็มใจและเอื้ออาทร ($M = 4.56, SD = .60$) **ด้านการเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน** พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดกับอัตลักษณ์บัณฑิตในการให้ความรู้คำแนะนำเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยและญาติดูแลตนเองได้ ($M = 4.54, SD = .56$) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์บัณฑิตจำแนกเป็นรายด้าน ($N = 863$)

อัตลักษณ์บัณฑิต	M	SD	เห็นด้วย
ด้านปฏิบัติงานดี			
1. มีความรู้ในงานที่รับผิดชอบดีมาก	4.42	.65	มาก
2. มีความชำนาญในการให้การพยาบาล	4.40	.67	มาก
3. ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ทันเหตุการณ์	4.36	.70	มาก
4. ให้ข้อมูลแก่ผู้รับบริการอย่างถูกต้องเหมาะสม	4.51	.59	มากที่สุด
5. ปฏิบัติการพยาบาลได้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม	4.42	.69	มาก
6. ปฏิบัติการพยาบาลทั้งด้านส่งเสริม ป้องกัน พิ้นฟู สภาพและการรักษา	4.50	.60	มาก
ด้านมีวินัย			
1. มีความซื่อสัตย์	4.58	.57	มากที่สุด
2. มีความตรงต่อเวลา	4.42	.70	มาก
3. แต่งกายสะอาด	4.57	.55	มากที่สุด
4. ใ้ข่าวจาสุขภาพ หน้าตายิ้มแย้ม	4.48	.68	มาก
5. ยินดีให้ข้อมูลและตอบคำถาม	4.47	.63	มาก
6. รักษาความลับและผลประโยชน์ของผู้รับบริการ	4.56	.59	มากที่สุด

ตารางที่ 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์บัณฑิตจำแนกเป็นรายด้าน (N = 863) (ต่อ)

อัตลักษณ์บัณฑิต	M	SD	เห็นด้วย
ด้านเข้าใจความเป็นมนุษย์			
1. ปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตรที่ดี	4.53	.621	มากที่สุด
2. มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงานทุกระดับ	4.51	.629	มากที่สุด
3. แสดงความกระตือรือร้นพร้อมช่วยเหลือ	4.49	.635	มาก
4. เคารพในการตัดสินใจของผู้รับบริการ	4.49	.627	มาก
5. เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ	4.59	.581	มากที่สุด
6. ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเต็มใจและเอื้ออาทร	4.56	.602	มากที่สุด
7. มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานและสามารถ	4.42	.637	มาก
ปรับตัวได้เร็ว			
ด้านเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน			
1. ประยุกต์ใช้อุปกรณ์ได้เหมาะสมตามสภาพ	4.33	.639	มาก
2. ให้ความรู้คำแนะนำเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยและญาติดูแล	4.54	.560	มากที่สุด
ตนเองได้			
3. ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละอุทิศเวลาให้กับงาน	4.44	.666	มาก
4. ให้ผู้รับบริการได้รับรู้ข้อมูลและตัดสินใจเลือกแนว	4.44	.631	มาก
ทางการดูแลสุขภาพ			
5. ท่านพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จ	4.38	.672	มาก
การศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา			
6. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของ	4.39	.677	มาก
พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราช			
ชนนี นครราชสีมา			
ค่าเฉลี่ยรวม	4.47	.632	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์บัณฑิตโดยรวมของบุคคลภายในและบุคคลภายนอกวิทยาลัยพยาบาลฯ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($M=4.47, SD = .632$) การพัฒนาอัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ การพยาบาลและได้ฝึกทดลองปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างประสบการณ์ตาม

บทบาทหน้าที่พยาบาล เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาความสามารถทางวิชาชีพพยาบาล เรียนรู้ระเบียบวินัยในการทำงานรวมถึงแบบแผนของสังคมวิชาชีพ นอกจากนี้อาจารย์พยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลฯเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการพัฒนาอัตลักษณ์บัณฑิต จากการจัดการเรียนการสอนทฤษฎีการพยาบาล เทคนิคการพยาบาล การปฏิบัติงาน ตลอดจนถ่ายทอดวัฒนธรรม ความคิดให้นักศึกษาเพื่อเป็นพยาบาลที่สมบูรณ์แบบ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุดไปข้อต่อไปนี้

1. การให้ข้อมูลแก่ผู้รับบริการถูกต้องเหมาะสมและการเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ สอดคล้องกับผลการศึกษาคความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2546 ถึง 2549 พบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตอยู่ในระดับมากสำหรับทักษะในการให้ข้อมูลทางสุขภาพและให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ (นุชมาศ แก้วกุลทล และคณะ, 2552; วราพร ตันทะสุวรรณ และคณะ, 2548; อรพรรณ พงษ์ประสิทธิ์, ลออวรรณ อึ้งสกุล, จงกณิ ดุ้ยเจริญ และ อิศราวรรณ สนธิภูมาศ, 2549) การให้ข้อมูลแก่ผู้รับบริการถูกต้องเหมาะสมมีความสำคัญมากสำหรับวิชาชีพพยาบาล เพราะพยาบาลเป็นบุคลากรทางสุขภาพที่ต้องติดต่อกับผู้รับบริการสุขภาพมากที่สุด การให้ข้อมูลถูกต้องเหมาะสมกับผู้รับบริการทางสุขภาพถือเป็นการปฏิบัติตามสิทธิของผู้รับบริการฯ ที่จะได้ รับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอ และเข้าใจอย่างชัดเจน จากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพเพื่อใช้ในการ ประกอบการตัดสินใจในการยินยอมหรือไม่ยินยอมให้ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพปฏิบัติต่อตน

2. ความซื่อสัตย์ ผลการศึกษาคครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาคความพึงพอใจด้านความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ใน ระดับมากของผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2546 และ 2547 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา (วราพร ตันทะสุวรรณ และคณะ, 2548; อรพรรณ พงษ์ประสิทธิ์, ลออวรรณ อึ้งสกุล, จงกณิ ดุ้ยเจริญ และ อิศราวรรณ สนธิภูมาศ, 2549) ทั้งนี้เพราะพยาบาลได้รับความคาดหวังในความซื่อสัตย์และรับผิดชอบในการ ดูแลให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาและการพยาบาลอย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้รับบริการทางสุขภาพเกิดความไว้วางใจ จึงจะฝากความหวังและชีวิตไว้กับพยาบาล ดังนั้นพยาบาลต้องซื่อสัตย์ต่อหลักการ ต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ เพื่อน ร่วมทีมสุขภาพและที่สำคัญคือต้องซื่อสัตย์ต่อตนเองควบคู่ไปกับความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพพยาบาล (ฟาริดา อิบรา ฮิม, 2554)

3. การแต่งกายสะอาด ผลการศึกษาคครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของนุชมาศ แก้วกุลทล และคณะ (2553) และอรพรรณ พงษ์ประสิทธิ์ และคณะ (2549) ที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ด้านแต่งกายสุภาพ สะอาดเหมาะสมกับกาลเทศะอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมแล้วสังคมรับรู้คุณลักษณะของ พยาบาลว่าเป็นนางฟ้าในชุดขาวที่แสดงถึงความบริสุทธิ์ มีคุณงามความดี และเป็นวิชาชีพที่ต้องดูแลเรื่อง สุขภาพอนามัย สังคมจึงคาดหวังว่าพยาบาลจะต้องเป็นผู้ที่แต่งกายสะอาด เครื่องแบบถูกต้องเหมาะสม (พิรุณ รัตนวนิช, 2545) นอกจากนี้ สิ่งที่ควบคู่กับพยาบาลคือความสะอาด เป็นแบบอย่างที่ดีตั้งแต่การแต่งกาย การ

วางตัวและการปฏิบัติกิจกรรมทางการพยาบาลในการทำความสะอาดปราศจากเชื้อ ช่วยผู้รับบริการฯ ในการทำกิจวัตรประจำวันให้ร่างกายและเสื้อผ้าที่สะอาด (ฟาริดา อิบราฮิม, 2554)

4. การรักษาความลับและผลประโยชน์ของผู้รับบริการฯ พยาบาลควรถือเป็นจรรยาบรรณที่สำคัญในการรักษาความลับเกี่ยวกับโรค อาการ ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับตัวผู้ป่วย ซึ่งถือเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลและผลประโยชน์ของผู้รับบริการฯ การเปิดเผยความลับของผู้ป่วย อาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อผู้รับบริการฯ และต่อกระบวนการรักษาพยาบาล (สิวลี ศิริไล, 2539)

5. การปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตรที่ดี และมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงานทุกระดับ บัณฑิตควรที่จะมีอัตลักษณ์ทั้งสองด้านนี้เนื่องจากพยาบาลต้องมีการติดต่อกับคนอื่นๆ ดังนั้นพยาบาลควรที่จะเข้ากับคนได้ทุกเพศ ทุกวัย มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้รับบริการ จะสามารถจูงใจ ตอบข้อซักถาม แนะนำสถานที่และแนะนำการปฏิบัติตนให้กับผู้รับบริการ ปฏิบัติตามเพื่อให้มีสุขภาพที่ดี (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539) สำหรับผู้ร่วมงานยินดีและเต็มใจให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในการทำงาน การมีมนุษยสัมพันธ์ คือ การจูงใจคนให้มีความร่วมมือปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยการพูดจาไพเราะ ยิ้มแย้ม มีความจริงใจ ให้เกียรติผู้อื่น สนใจรับฟังผู้อื่น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้พยาบาลทำงานประสานกับผู้ร่วมงานในทีมสุขภาพได้ดีโดยรู้สึกว่าพยาบาลเป็นมิตรและเป็นกันเอง

6. ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเต็มใจและเอื้ออาทร การศึกษาครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดที่บัณฑิตจบจากวิทยาลัยพยาบาลฯ มีอัตลักษณ์ในด้านนี้ ความเอื้ออาทรต่อบุคคลเป็นกระบวนการของความสัมพันธ์ที่ประกอบด้วยความเข้าใจในธรรมชาติของกันและกัน ความเป็นมิตร เชื่อถือไว้วางใจ ความเอื้ออาทรเป็นสิ่งสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับบริการฯ และพยาบาล เกิดความตระหนักในคุณค่าของบุคคล เกิดความอ่อนโยน เคารพต่อความเป็นตัวของตัวเองของผู้รับบริการฯ ความห่วงใยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอื้ออาทร ก่อให้เกิดความรู้สึกคุ้นเคย (สิวลี ศิริไล, 2539) และผู้บังคับบัญชามีความต้องการให้พยาบาลมีคุณลักษณะเอื้ออาทร ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเอื้ออาทรต่อผู้รับบริการเช่นกัน (นุชมาศ แก้วกุลทล และคณะ, 2553; อรพรรณ พงษ์ประสิทธิ์, ลออวรรณ อึ้งสกุล, จงกลณี ศุ้ยเจริญ และอิสราวรรณ สนธิภูมาศ, 2549)

7. การให้ความรู้คำแนะนำเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยและญาติดูแลตนเองได้ ถือเป็นกิจกรรมที่พยาบาลให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ การปฏิบัติตัวที่เหมาะสม ทั้งด้านป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ การดูแลรักษาขณะเจ็บป่วย การฟื้นฟูสภาพเพื่อป้องกันความรุนแรงและความพิการ ตลอดจนการปรับตัวให้ยอมรับกับความเป็นจริง ดังนั้นพยาบาลต้องประเมินความพร้อมและความพร้อมของผู้มารับบริการฯ ในโรงพยาบาล แล้ววางแผนสอนจนถึงการประเมินหลังการสอนจนผู้รับบริการฯสามารถดูแลสุขภาพตนเองและพึ่งพาตนเองได้ (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2546) และบัณฑิตที่มีอัตลักษณ์ดังกล่าว ยังเป็นที่ต้องการของผู้บังคับบัญชาอย่างมากในการปฏิบัติการพยาบาลด้านฟื้นฟูสภาพโดยการกระตุ้นให้ผู้รับบริการฯ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและให้ความรู้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพ การดูแลตนเองเมื่อกลับไปอยู่บ้าน (วราพร ตันทะสุวรรณ และคณะ, 2548, น. 69; อรพรรณ พงษ์ประสิทธิ์, ลออวรรณ อึ้งสกุล, จงกลณี ศุ้ยเจริญ และอิสราวรรณ สนธิภูมาศ, 2549)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ดังนี้

1. ควรใช้อัตลักษณ์บัณฑิตเป็นเกณฑ์ในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้บังคับบัญชา และผู้ให้บริการสุขภาพ ซึ่งอัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลฯ ที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น ได้แก่ มีความรู้ในงานที่รับผิดชอบดีมาก มีความชำนาญในการให้การพยาบาล มีความตรงต่อเวลา ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละอุทิศเวลาให้กับงาน เป็นต้น

2. ในการประเมินอัตลักษณ์บัณฑิตควรประเมินก่อนสำเร็จการศึกษาและติดตามประเมินบัณฑิตภายหลังสำเร็จการศึกษาต่อเนื่อง 1-2 ปี เพื่อติดตามอัตลักษณ์บัณฑิตและประเมินพัฒนาการ ส่งผลให้มีการควบคุมคุณภาพบัณฑิตอย่างต่อเนื่องและทราบปัญหาในการพัฒนาอัตลักษณ์บัณฑิตตามความเป็นจริง

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา แก้วใจบุญ, นิภา ไชยรินคำ. (2551). *อัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา*. (รายงานการวิจัย). พะเยา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา.
- นุชมาศ แก้วกุลทล, พิสมัย อุบลศรี, ผกาทิพย์ สิงห์คำ, ปัทมาภรณ์ คงขุนทด และน้ำฝน ไททองศรีกร. (2553). การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี พ.ศ. 2548 และ ปี พ.ศ. 2549 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา*, 16(2), 84-96.
- พิรุณ รัตนวนิช. (2545). *คุณภาพบริการด้านสาธารณสุขสำหรับพยาบาล*. นนทบุรี: สถาบันพระบรมราชชนก
- ฟาริดา อิบราฮิม. (2554). *สาระทางการพยาบาลเพื่อความรักและความภาคภูมิใจในวิชาชีพ*. นนทบุรี: ธนาเพรส.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2539). *เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพพยาบาล หน่วยที่ 1-8*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- รัฐพล พรหมมาศ. (2552). *อัตลักษณ์*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- วราพร ตันตะสุวรรณะ, และคณะ. (2548). *ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2546 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา*. (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. (2553). *รายงานติดตามประเมินคุณภาพบัณฑิตรุ่นที่ 50 และ รุ่นที่ 51*. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. (เอกสารอัดสำเนา).
- สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. (2546). *การประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 12: การพยาบาล บทบาทภารกิจสู่ความสำเร็จในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ*. นนทบุรี: พี วาทิน พรินติ้ง.
- ลิวลี ศิริไล. (2539). *จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพรรณ พงษ์ประสิทธิ์, ลออวรรณ อึ้งสกุล, จงกลณี ต้อยเจริญ และอิสราวรรณ สนธิภูมาศ. (2549). *การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตรุ่นที่ 46 ปี การศึกษา 2547 ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา*. (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา.